

Spis treści:

- I Zjazd Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych „Współczesne ogrodnictwo i jakość życia”
- Składy nowo wybranych Zarządów Oddziałów i Sekcji PTNO
- Awanse i wyróżnienia
- Nowo przyjęci członkowie
- Odeszła od nas
- Informacje o działalności oddziałów
- Sprawozdania z sympozjów i konferencji
- Różneczniki tolerancyjne na zawartość wapnia w glebie
- Planowane imprezy

*Szanownym Członkom i Sympatykom Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych,
życzymy aby nadchodzące Święta Bożego Narodzenia były źródłem radości,
a cały przyszły 2004 Rok pełen szczęścia i sukcesów*

Zarząd Główny i Redakcja

I Zjazd Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych „Współczesne ogrodnictwo i jakość życia”

W dniach 9-11 września 2003 roku w Krakowie, odbył się I Zjazd Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. W pierwszym dniu Zjazdu miało miejsce Walne Zebranie Delegatów PTNO. Wzięło w nim udział 41 delegatów spośród 45 wybranych w oddziałach oraz zaproszeni goście. Na przewodniczącego WZD został wybrany prof. dr hab. Eugeniusz Kołota. Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego PTNO w kadencji od 11 marca 1999 r. do 9 września 2003 r. przedstawił jego prezes prof. dr hab. Stanisław Cebula. Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej przedstawił jej przewodniczący prof. dr hab. Stanisław Rożek, który wysoko ocenił prace Zarządu Głównego

w ostatniej kadencji i wniosował o udzielenie absolutorium. Wniosek ten uzyskał w głosowaniu jednogłosem aprobatę delegatów. W imieniu Głównego Sądu Koleżeńskiego głos zabrał dr Wojciech Angelus z satysfakcją informując zebranych o braku jakiegokolwiek skargi, co przyjęto oklaskami.

W czasie dyskusji nawiązano do genezy PTNO wspominając zaangażowanie wielu osób, a w szczególności prof. dr. hab. Tadeusza Wojtaszka. Podkreślano, jak duże znaczenie ma dziś PTNO w integracji środowiska ogrodniczego w kraju. Wielokrotnie wskazywano na znaczenie *Folia Horticulturae* w upowszechnianiu wyników badań oraz

doceniono utrzymywanie bardzo wysokiego poziomu merytorycznego przez zespół redagujący czasopismo. Z dużym uznaniem wypowiedziano się również o stronie internetowej PTNO.

Delegaci przyznali najbardziej zasłużonym dla Towarzystwa osobom godność członka honorowego PTNO. Otrzymali je: prof. dr hab. Janusz Lipecki, prof. dr hab. Barbara Michalik oraz dr inż. Wojciech Angelus. Po raz pierwszy w historii PTNO wręczono również ustanowiony w bieżącym roku medal. Na wniosek oddziałów, po zatwierdzeniu na posiedzeniu Zarządu Głównego wyróżnienie to otrzymali: prof. dr hab. Jan Myczkowski, prof. dr hab. Tadeusz Pudelski, prof. dr hab. Maria Szymańska, prof. dr hab. Henryk Chmiel, prof. dr hab. Marian Orłowski, doc. dr hab. Henryk Mackiewicz i mgr Ewa Kowalczyk. Medal ten przyznano również Sadowniczemu Zakładowi Doświadczalnemu ISiK w Brzeźnej, a wręczono go wcześniej, w dniu jubileuszu 50-lecia. Podziękowano i wyróżniono w formie dyplomu za prace w poszczególnych oddziałach usępującym przewodniczącym oddziałów oraz redaktorem *Folia Horticulturae* i „Biuletynu Informacyjnego”.

Zgłoszono również kilka wniosków, m.in. podjęto decyzję o podniesieniu składki członkowskiej do 50 zł rocznie (dla członków-emerytów, studentów i doktorantów obowiązuje 50% zniżka). W ramach składki członkowie będą otrzymywać czasopismo *Folia Horticulturae*. Wnioskowano również o ustanowienie nagrody lub wyróżnienia dla najlepszej pracy magisterskiej z dziedziny ogrodnictwa. Delegaci przegłosowali też propozycję zorganizowania II Zjazdu PTNO w 2007 roku przez Oddział w Poznaniu.

Wybrano nowe Władze Towarzystwa. W skład Zarządu Głównego weszli:

prof. dr hab. Stanisław Cebula – Prezes
prof. dr hab. Anna Bach – Wiceprezes
dr hab. Piotr Siwek – Wiceprezes
dr hab. Stanisław Mazur – Sekretarz
prof. dr hab. Joanna Nowak – Z-ca sekretarza
dr inż. Jerzy Kurzawiński – Skarbnik
prof. dr hab. Jerzy Hetman – Z-ca skarbnika
prof. dr hab. Jan Dyduch – Członek
prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski – Członek
prof. dr hab. Jolanta Kobryń – Członek
prof. dr hab. Eugeniusz Kołota – Członek
prof. dr hab. Włodzimierz Sady – Członek
prof. dr hab. Maria Szymańska – Członek
dr hab. Renata Dobromińska – Członek
dr inż. Elżbieta Kozik – Członek.

Do Głównej Komisji Rewizyjnej wybrano 6 osób:

dr hab. Jan Skrzyński – Przewodniczący
prof. dr hab. Tadeusz Kęsik – Z-ca przewodniczącego
prof. dr hab. Jan Starck – Członek
dr hab. Ludmiła Startek, prof. nadzw. – Członek
dr hab. Justyna Wieniarska – Członek
dr Piotr Chohura – Członek.

Do Głównego Sądu Koleżeńskiego wybrano 5 osób:

dr inż. Wojciech Angelus – Przewodniczący
prof. dr hab. Henryk Skąpski – Z-ca przewodniczącego
dr hab. Halina Laskowska, prof. nadzw. – Sekretarz

prof. dr hab. Andrzej Komosa – Członek
dr Dorota Jadczak – Członek.

Kończąc obrady Walnego Zebrania Delegatów nowo wybrany prezes prof. dr hab. Stanisław Cebula podziękował za ponowny wybór oraz przedstawił program działania na najbliższą kadencję. Wśród najważniejszych zadań wymienił kontynuowanie działalności upowszechnieniowej poprzez organizację zjazdów i zebrań naukowych oraz dbanie o wysoki poziom *Folia Horticulturae*, aby można dalej czynić starania o umieszczenie go na liście czasopism karentowych.

Na zakończenie pierwszego Zjazdu delegatów i zaproszonych gości czekała niespodzianka w formie mile spędzonego wieczoru na koncercie kabaretu Piwnicy pod Baranami.

W drugim dniu I Zjazdu PTNO odbyła się w Centrum Kongresowym AR w Krakowie Konferencja Naukowa pt. „Współczesne ogrodnictwo i jakość życia”, w której wzięło udział 370 uczestników. I Zjazd Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych był okazją do zaprezentowania na tak szerokim forum obecnego stanu polskiego ogrodnictwa, jego niewątpliwych osiągnięć, jak również perspektyw, szczególnie po integracji z Unią Europejską.

Po otwarciu Konferencji przez prezesa PTNO Stanisława Cebulę przewidziano krótki czas dla wystąpień okolicznościowych, który wypełnili m.in. rektor AR w Krakowie, przedstawiciel Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wicewojewoda małopolski, oraz inni przedstawiciele Komitetu Honorowego.

Pierwszą część obrad w sesji plenarnej rozpoczął wykład prezydenta Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych dr Normana E. Looney'a nt. „Horticulture: an essential life science”. Omówił on w nim aktualną sytuację ogrodnictwa w Ameryce Północnej, na tle zachodzących zmian cywilizacyjnych oraz rolę współczesnego ogrodnictwa w polepszaniu jakości życia. Temu ostatniemu zagadnieniu poświęcono wiele uwagi na odbytym w 2002 r. Światowym Kongresie Ogrodniczym w Toronto i jak podkreślił na końcu swojego wystąpienia dr Looney, temat ten znalazł się w haśle przewodnim naszej Konferencji. Obecność prezydenta ISHS dała także możliwość zaprezentowania osiągnięć naszego Towarzystwa na szerszym forum.

W drugim referacie plenarnej części obrad prof. Janusz Lipecki i prof. Andrzej Libik wyjaśniali, jak duże znaczenie dla profilaktyki przed chorobami cywilizacyjnymi ma wzrost spożycia owoców i warzyw, które zawierają wiele cennych dla organizmu składników, zwłaszcza z grupy nieodżywczych substancji naturalnych (NSN), mających nie tylko właściwości utleniające ale także uczestniczące w wielu procesach metabolicznych, wzmacniających systemy odpornościowe organizmu człowieka. Prof. Zbigniew Janeczko z Collegium Medicum UJ w Krakowie, nawiązał do znaczenia owoców i warzyw jako źródła substancji prozdrowotnych o właściwościach antyoksydacyjnych. W sposób bardzo przystępny omówił on rolę diety bogatej w produkty roślinne, które wzmacniają antyrodnikowy mechanizm obron-

ny, zapobiegający powstawaniu wielu schorzeń współczesnej cywilizacji, jak np. miażdżycy, choroby wieńcowej serca czy nowotworów.

Z kolei prof. Katarzyna Niemirowicz-Szczytt z SGGW w Warszawie swój referat poświęciła tak kontrowersyjnemu dziś zagadnieniu, jakim są genetycznie modyfikowane organizmy. Mówiąc o korzyściach wynikających z możliwości produkcyjnych roślin genetycznie zmodyfikowanych podkreśliła, że powinna być pełna, profesjonalna informacja na ten temat, a jeśli wymaga tego korzyść konsumenta należy się bronić przed materiałami pochodzącymi z GMO, np. enzymami.

Ostatni referat w części plenarnej wygłosiła prof. Joanna Nowak z Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Dotyczył on roli roślin ozdobnych w poprawie jakości życia. Jak podkreśliła, nie tylko poprzez zaspokajanie potrzeb estetycznych ale także ze względów terapeutycznych wzrasta zainteresowanie tą grupą roślin ogrodniczych. Mają one, jak wykazały liczne badania dodatni wpływ na psychikę człowieka i wywołują pozytywne reakcje w stosunkach międzyludzkich.

Motyw przewodni Zjazdu „Współczesne ogrodnictwo i jakość życia” znalazł odzwierciedlenie w tematach wiodących 5 głównych sekcji roboczych:

- I. Hodowla roślin ogrodniczych źródłem zdrowia i piękna.
- II. Rośliny ogrodnicze i zdrowie człowieka.
- III. Ogrrodnictwo przyjazne środowisku.
- IV. Ogrrodnictwo ozdobne w kształtowaniu jakości życia.
- V. Nowoczesne technologie a jakość produktów ogrodniczych.

Wygłoszono 57 referatów w sekcjach tematycznych, natomiast na sesji posterowej zaprezentowano 267 prac. Tematyka z jaką mogliśmy się zapoznać była bardzo różnorodna.

Prezentowane wyniki badań w I Sekcji poruszały zagadnienia związane m.in. z możliwością uzyskiwania nowych odmian o zmodyfikowanym smaku pożądanym przez konsumentów i odpornych na agrofagi. Ze względu na temat tej sekcji referujący poświęcili wiele miejsca możliwościom wprowadzenia nowych odmian przystosowanych do uprawy w różnych technologiach. W sekcji tej można było zapoznać się z pracami, które szczegółowo opisywały wymagania stawiane nowym odmianom, umożliwiające wpisanie ich do Rejestru Odmian oraz do Księgi Wyłączonego Prawa.

W Sekcji II tematyka prac dotyczyła oceny wartości biologicznej owoców i warzyw, zawartości składników chemicznych w owocach mało znanych gatunków, np. morwy, tarniny i czeremchy, naturalnych związków leczniczych roślin ogrodniczych oraz dietetycznych składników produktów ogrodniczych. Interesująco przedstawiono rolę roślin zielarskich jako tradycyjnego źródła leków. Część prac poruszała zagadnienia wpływu nawożenia na skład chemiczny owoców i warzyw oraz związany z tym dobór optymalnych pod tym względem dawek. Jakość życia zależy również od zawartości odpowiednich składników w spożywanych owocach i warzywach, stąd

zainteresowanie autorów wielu prac dotyczyło zawartości w nich mikro- i makroskładników oraz wyjaśnienia zależności pomiędzy składem chemicznym podłoża, w jakich są uprawiane rośliny, a późniejszą wartością odżywczą produktów roślinnych.

Proekologiczne metody produkcji, rola czynników agrotechnicznych i biologicznych w ochronie roślin, oraz integrowana ochrona roślin dominowały w III Sekcji. Kilka prac przedstawiało rolę roślin wyższych w tzw. fitoremediacji, jednocześnie wyjaśniając proces polegający na „oczyszczaniu” skażonego środowiska metalami ciężkimi. Dokonano oceny przydatności niektórych gatunków roślin ogrodniczych, zwłaszcza ozdobnych w fitoremediacji terenów zurbanizowanych. W sekcji tej prezentowano też problemy związane z możliwością wprowadzenia nowych technologii do upraw ekologicznych. Omawiano rolę żywych ściółek w plonowaniu roślin oraz ich wpływ na zawartość materii organicznej. Zwrócono uwagę na zależności pomiędzy nawożeniem mineralnym a potrzebami pokarmowymi roślin. W sekcji tej wiele prac dotyczyło prezentacji najnowszych wyników związanych z zagrożeniem upraw przez czynniki chorobotwórcze i szkodniki oraz najnowszych trendów związanych z ochroną, zwłaszcza z wykorzystaniem metod biologicznych, bardziej przyjaznych dla środowiska i bezpiecznych dla konsumentów produktów ogrodniczych.

Rola roślin ogrodniczych w kształtowaniu estetyki ogrodów działkowych i przydomowych to tylko nieliczne przykłady tak bardzo zajmujących słuchaczy tematów Sekcji IV. Przedstawiono również wiele nowych informacji o możliwościach uprawy w naszym klimacie nowych gatunków ciepłolubnych. Można było dowiedzieć się także o prowadzonych rekonstrukcjach historycznych ogrodów, którym przywraca się ich dawną świetność, przez co dalej mogą spełniać ważną rolę rekreacyjną.

O produkcji sterowanej, roli osłon, nowych gatunkach w uprawie ogrodniczej oraz o ocenie jakości, a także o kierunkach rozwoju ogrodnictwa informowały referaty i postery V Sekcji. Nowe techniki w ogrodnictwie znajdujące coraz szersze zastosowanie mogą wpływać na jakość produktów ogrodniczych, a nowe techniki to również nowe możliwości uzyskiwania wyrównanego pod względem pożądanых cech materiału rozmnożeniowego oraz możliwość wykorzystania do tego procesu kultur *in vitro*.

Trudno w tak krótkim artykule omówić wszystkie prezentowane zagadnienia. Wszystkie referaty oraz postery zostały opublikowane w dwóch zeszytach *Folia Horticulturae* - Suplemencie. I Zjazd PTNO był również okazją do dyskusji i wymiany doświadczeń w trakcie prezentacji prac, jak i w kuluarach Zjazdu. Również drugi dzień Zjazdu dał taką możliwość bezpośredniej i mniej oficjalnej dyskusji, którą prowadzono podczas wieczornego spotkania uczestników Zjazdu w podziemnej komnacie Kopalni Soli w Wieliczce.

Dr hab. Stanisław Mazur

Składy nowo wybranych Zarządów Oddziałów i Sekcji PTNO

Funkcja	Oddział Kraków	Oddział Lublin
Przewodniczący	dr hab. Piotr Siwek	dr Mirosław Konopiński
V-ce przewodniczący	dr hab. Irena Łuczak	dr hab. Halina Laskowska, prof. nadzw. AR
V-ce przewodniczący	—————	dr hab. Władysław Michałek
Sekretarz	dr Monika Bieniasz	dr Marzena Błażewicz-Woźniak
Skarbnik	dr Agnieszka Lis-Krzyścin	dr Paweł Michalski
Członkowie Zarządu	—————	dr hab. Andrzej Borowy, prof. nadzw. AR
		dr Andrzej Sałata
Funkcja	Oddział Poznań	Oddział Skierniewice
Przewodniczący	dr Marek Siwulski	prof. dr hab. Krystyna Elkner
V-ce przewodniczący	prof. dr hab. Eugeniusz Kołota	dr Tadeusz Jakubowski
Sekretarz	dr hab. Józef Piróg	dr Małgorzata Korbin
Skarbnik	dr Elżbieta Kozik	mgr Mariusz Lewandowski
Członkowie Zarządu	prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski	doc. dr hab. Jan Borkowski
	prof. dr hab. Andrzej Komosa	dr Agnieszka Stębowska
	dr Piotr Chohura	
Funkcja	Oddział Szczecin	Oddział Warszawa
Przewodniczący honorowy	prof. dr hab. Marian Orłowski	—————
Przewodniczący	dr Piotr Chelpiński	dr Janina Gajc-Wolska
V-ce przewodniczący	dr Paweł Słodkowski	dr Mieczysław Śmiech
Sekretarz	dr hab. Ewa Rekowska	dr Marek Gajewski
Skarbnik	mgr Ireneusz Ochmian	dr Ewa Osińska
Członkowie Zarządu	mgr Dariusz Rawicki	dr Aleksandra Korzeniewska
	mgr Piotr Żórawik	dr hab. Henryk Mackiewicz
	dr Katarzyna Skupień	
Funkcja	Sekcja Hodowli Roślin i Nasiennictwa	
Przewodniczący	prof. dr hab. Edward Żurawicz	
V-ce przewodniczący	dr hab. Adela Adamus	
Sekretarz	dr inż. Barbara Jagosz	
Skarbnik	dr inż. Ewa Żukowska	
Członkowie Zarządu	prof. dr hab. Barbara Michalik	
	prof. dr hab. Katarzyna Niemirowicz-Szczytt	
	mgr inż. Marian Pędziński	
	inż. Stanisław Karpiński	

Awanse i wyróżnienia

Tytuł naukowy profesora uzyskali:

dr hab. Kazimierz Wiech prof. nadzw. z AR w Krakowie,
dr hab. Halina Buczkowska prof. nadzw. i dr hab. Helena Łabuda prof. nadzw. z AR w Lublinie,
doc. dr hab. Mieczysław Biliński z ISK, Zakład Pszczelnictwa Puławy.

Stanowisko profesora zwyczajnego uzyskał

prof. dr hab. Edward Borowski z AR w Lublinie.

Stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskali:

dr hab. Włodzimierz Breś i dr hab. Piotr Urbański z AR w Poznaniu,
dr hab. Ludmiła Startek z AR w Szczecinie.

Stopień doktora habilitowanego uzyskali:

dr Marek Dąbski i dr Elżbieta Pogroszewska z AR w Lublinie,
dr Ewa Rekowska z AR w Szczecinie.

Stopień doktora uzyskali:

mgr Anna Ambroszczak, mgr Maciej Gąstoł, mgr Zbigniew Gajewski, mgr Aleksander Gonkiewicz, mgr Tadeusz Olbrycht, mgr Michał Pniak, mgr Agata Rydz i mgr Anna Stażyńska z AR w Krakowie,
mgr Izabela Kot, mgr Michał Siedlecki, mgr Aneta Sławińska i mgr Leszek Urban - słuchacze Studiów Doktoranckich AR w Lublinie,
mgr Arkadiusz Chudzik, mgr Jacek Gawroński i mgr Beata Zimowska z AR w Lublinie,
mgr Maciej Bosiacki, mgr Marcin Kolasiński, mgr Robert Kurlus, mgr Anna Pawlińska, mgr Henryk Ratajkiewicz, mgr Paweł Sienkiewicz, i mgr Wiesław Siutaj z AR w Poznaniu,
mgr Zbigniew Buler, mgr Regina Janas, mgr Agnieszka Karsznicka i mgr Beata Komorowska z ISK w Skierniewicach,
mgr Agnieszka Słociak z AR we Wrocławiu.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski został wyróżniony

prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski z AR w Poznaniu.

Złotym Krzyżem Zasługi zostali wyróżnieni:

prof. dr hab. Maria Kowalik, dr hab. Anna Pindel, dr Anna Mareczek, dr Stanisław Porębski i dr Maria Radwan - Kaźnica z AR w Krakowie,
prof. dr hab. Helena Łabuda i dr hab. Zenia Michałojć z AR w Lublinie.

Srebrnym Krzyżem Zasługi zostali wyróżnieni:

dr Lucyna Samek, dr Renata Wojciechowska i mgr Leszek Mazur z AR w Krakowie,
mgr Elżbieta Jarosz z AR w Lublinie,
dr hab. Anna Golcz i dr hab. Barbara Politycka z AR w Poznaniu.

Braźowym Krzyżem Zasługi zostali wyróżnieni:

mgr Andrzej Cerek z AR w Krakowie,
dr Piotr Chęłpiński z AR w Szczecinie.

Medalem Komisji Edukacji Narodowej zostali wyróżnieni:

prof. dr hab. Władysław Poniedziałek i dr Anna Roszko z AR w Krakowie,
dr hab. Danuta Kozak i dr hab. Władysław Jan Michałek z AR w Lublinie,
prof. dr hab. Mieczysław Czekalski z AR w Poznaniu,
dr hab. Ludmiła Startek prof. nadzw. z AR w Szczecinie.

Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej i Sportu został wyróżniony

prof. dr hab. Piotr Ilnicki z AR w Poznaniu.

Odnaczeniem Zasłużony dla Kultury Szczecina została wyróżniona

dr hab. Ludmiła Startek prof. nadzw. z AR Szczecin.

Zarząd Towarzystwa Przyjaciół ISK przyznał w sierpniu 2003 roku nagrodę dla zespołu pracowników Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w Skierniewicach: prof. dr hab. Edward Żurawicz, prof. dr hab. Zygmunt Grzyb, doc. dr hab. Kazimierz Smolarz, dr Józef Gwozdecki, dr Dorota Kruczyńska, dr Elżbieta Rozpara, dr Tadeusz Jakubowski, dr Stanisław Piuta, dr Jerzy Lisek i mgr Grzegorz Hodun - za opracowanie i napisanie Aneksu do Pomologii Polskiej.

Gratulujemy !

Nowo przyjęci członkowie

Oddział krakowski:

dr Stanisław Porębski - AR.

Oddział lubelski:

dr Grażyna Zawiślak, mgr Agnieszka Najda, dr Elżbieta Patkowska, dr Katarzyna Golan, dr Edyta Górską-Drabik i mgr Jadwiga Gawłowska - AR, mgr Barbara Hawrylak, mgr Agnieszka Witek, mgr Jolanta Adamiak, mgr Ilona Stelmasiewicz, mgr Małgorzata Witek, mgr Anna Kocira i mgr Aleksandra Konopińska - słuchacze studiów doktoranckich AR.

Oddział poznański:

dr hab. Stanisława Korszun prof. nadzw., dr Maciej Bosiacki, dr Marcin Kolasieński, dr Dorota Szopińska, mgr Dariusz Pietrakowski i mgr Joanna Zalewska - AR w Poznaniu, prof. dr hab. Czesław Rzekanowski, dr Roman Rolbiecki i dr Stanisław Rolbiecki - ATR w Bydgoszczy, prof. dr hab. Ewa Sawicka-Sienkiewicz, dr Regina Dębicz, dr Piotr Chohura, dr Agnieszka Słociak, dr Józef Strugała, dr Katarzyna Strzelecka, dr Jan Woliński i mgr Sylwia Winiarska - AR we Wrocławiu.

Odeszła od nas

Dr inż. Izabella Miczyńska

W dniu 2. maja 2003 r. po długiej chorobie odeszła od nas dr inż. Izabella Miczyńska - emerytowany adiunkt Katedry Roślin Ozdobnych Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Była wysokiej klasy specjalistką w dziedzinie drzewoznawstwa ozdobnego, projektowania terenów zieleni, a także ochrony i rewaloryzacji zabytkowych założeni ogrodowych i ich adaptacji do współczesnych potrzeb. Wiedzę swą z tego zakresu zawdzięczała głównie samokształceniu, które realizowała dzięki ogromnej pracowitości i entuzjazmowi twórczemu.

Dr Miczyńska ukończyła w roku 1950 studia leśne na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Jagiellońskiego, pracując jednocześnie w administracji Lasów Doświadczalnych UJ (1948), a następnie w Instytucie Badawczym Leśnictwa w Krakowie - Przegorzałach (1949 - 1950) jako pomocniczy pracownik naukowy.

W roku 1951 uzyskała stałe zatrudnienie w biurze projektów Miastoprojekt - Kraków, w którym przepracowała 14 lat jako projektant terenów zieleni przy nowo powstających osiedlach mieszkaniowych, budynkach użyteczności publicznej i obiektach przemysłowych na obszarze południowej Polski. W okresie tym opracowała ponad 100 projektów oraz szereg ekspertyz, dotyczących spraw zieleni. Wielokrotnie była powoływana na konsultacje z tego zakresu do urzędów i innych biur projektowych, a przez kilka lat pełniła również funkcję biegłego sądowego. W roku 1964 zaczęła współpracować z pracownią urbanistyczną PMRN w Krakowie oraz Wydziałem Kultury MRN, dla których prowadziła prace inwentaryzacyjne i studialne zieleni w zachodniej części Krakowa oraz parkach wiejskich powiatu krakowskiego. Od tego czasu datuje się też Jej ścisła współpraca z Politechniką Krakowską nad rewaloryzacją zieleni Krakowa, szczególnie krakowskich Plant i niektórych zabytkowych parków ziemi krakowskiej.

W roku 1965 dr Miczyńska podjęła pracę w krakowskiej Wyższej Szkole Rolniczej - wpięrow jako asystent w Katedrze Botaniki tej Uczelni, a następnie jako starszy asystent w Katedrze Ogrodnictwa na nowo utworzonym Oddziale Ogrodniczym. Tu powierzono Jej organizację i prowadzenie zajęć (wykłady i ćwiczenia) z projektowania terenów zieleni i drzewoznawstwa ogrodniczego. W Katedrze tej, która przekształciła się w Katedrę Roślin Ozdobnych Wydziału Ogrodniczego AR, dr Miczyńska pracowała przez blisko 25 lat aż do ostatecznego przejścia na emeryturę w roku 1991. W tym okresie uzyskała stopień doktora nauk leśnych nadany Jej przez Wydział Leśny AR w Krakowie na podstawie rozprawy o przydatności różnych gatunków drzew do kształtowania zieleni w miastach. Rozwinęła intensywną działalność dydaktyczną, naukową i popularyzatorską. Na terenie nowo powstałego Wydziału Ogrodniczego zgromadziła cenną kolekcję drzew i krzewów ozdobnych dla celów dydaktycznych. Wprowadziła do programu studiów cztery specjalistyczne przedmioty, przy czym jeden z nich „Dekoracje Roślinne”, dotychczas nigdzie nie wykładany, zyskał szczególną popularność wśród studentów. Do przedmiotów tych napisała trzy skrypty oraz jedną książkę („Dekoracje Roślinne”), opublikowaną wspólnie z J. Szarkowską jedną z pierwszych Jej magistrantek.

Pod Jej kierunkiem wykonanych zostało ponad 50 prac magisterskich o bardzo zróżnicowanej tematyce - od prac doświadczalnych nad metodami ukoźnienia niektórych gatunków drzew ozdobnych do prac projektowych i inwentaryzacyjnych dendroflory na terenie Krakowa i innych miejscowości Polski południowej. Kilka z tych prac zostało wyróżnionych nagrodą Miasta Krakowa. W okresie pracy na Uczelni

opublikowała przeszło 50 prac naukowych i popularno-naukowych. (Jedną z nich, traktującą o ukorzenianiu sadzonek drzew z rodzaju *Cryptomeria*, Japończycy przetłumaczyli potem na język japoński i zamieścili w jednym z tamtejszych fachowych czasopism). Do Jej dorobku w upowszechnianiu wiedzy ogrodniczej należy też zaliczyć liczne niepublikowane referaty (ponad 30), w których poruszała różne zagadnienia związane z problematyką zieleni ozdobnej, a także wykłady i pogadanki na ten temat wygłaszane przy różnych okazjach dla środowisk nauczycieli, architektów, działkowiczów, czy też ogrodników praktyków.

Dr Izabella Miczyńska od początku swojej działalności zawodowej brała bardzo aktywny udział zarówno w życiu naukowym, jak i kontaktach z praktyką ogrodniczą. Wyniki swoich prac prezentowała na zjazdach i konferencjach w kraju i za granicą (Lipsk, Budapeszt). Była członkiem Sekcji Dendrologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Komisji Urbanistyki i Architektury oddziału krakowskiego PAN, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Ogrodnictwa, Towarzystwa Ogrodniczego, a także Sekcji Architektury Krajobrazu SARP w Krakowie. Prawie we wszystkich tych organizacjach pełniła w pewnym okresie funkcję przewodniczącego lub v-przewodniczącego w oddziałach krakowskich. Przez kilka lat była też członkiem IFLA (International Federation of Landscape Architects).

Za swoją działalność w służbie społeczeństwu uzyskała kilka dyplomów uznania i nagród, m.in.: Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, JM Rektora AR w Krakowie oraz nagrodę Miasta Krakowa, została też odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Złotym Medalem Ministra Kultury za opiekę nad zabytkami, Złotą Odznaką za Pracę Społeczną dla Miasta Krakowa oraz Odznaką Honorową NOT.

Dr Izabella Miczyńska była doskonałym dydaktykiem, a przy tym prawdziwym przyjacielem młodzieży. Lubiła kontakty z młodzieżą studencką, wspierała ją w sytuacjach trudnych, zawsze bardzo sumiennie przygotowywała się do zajęć. Swoimi magistrantami interesowała się i utrzymywała z nimi kontakty nieraz przez długie jeszcze lata po opuszczeniu przez nich Uczelni. Studenci bardzo Ją cenili. Była człowiekiem o wysokiej kulturze, pogodzie ducha i osobistym uroku, a jednocześnie wyjątkowej prawości i ogromnej życzliwości dla ludzi. To zjednywało Jej nie tylko powszechny szacunek, ale i przyjaźń wśród tych, z którymi się zetknęła w swojej pracy zawodowej. Taką zachowamy Ją w naszej pamięci.

*Opracowała na podstawie materiałów dostarczonych przez prof. dr hab. Kazimierza Miczyńskiego
Dr Monika Bieniasz*

Informacje o działalności oddziałów

Kraków

Krakowski Oddział PTNO w 2003 roku zorganizował 2 spotkania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

- dr hab. Piotr Siwek: „Przyroda i ogrodnictwo Bułgarii”,
- prof. dr hab. Zbigniew Pindel „Roślinność Wysp Kanaryjskich”.

Lublin

Lubelski Oddział PTNO zorganizował w 2003 roku 4 zebrania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

10 stycznia – dr hab. Anna Bielenin z ISiK w Skiernewicach: „Występowanie i szkodliwość grzybów z rodzaju *Phytophthora* dla upraw sadowniczych”,

21 lutego – dr Danuta Kozak z Katedry Roślin Ozdobnych AR w Lublinie: „Biotechnologia w produkcji ogrodniczej – refleksje z XXVI Międzynarodowego Kongresu Ogrodniczego w Kanadzie”,

24 lutego – prof. Naftaly Zieslin z Izraela: „The effect of plant management on content of endogenous cytokinin in axillary buds in rose plants” i „Effect of gibberellins on rose flower senescence”,

16 maja – dr Andrzej Stępniewski z Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie: „6 Program Ramowy Unii Europejskiej jako źródło finansowania badań naukowych w Polsce”.

Poznań

Poznański Oddział PTNO zorganizował 3 zebrania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

31 stycznia – dr Marek Siwulski: „Grzyby lecznicze” i mgr Tomasz Bralewski: „Nasiennictwo w Hiszpanii”,

28 lutego – dr hab. Anna Lisiecka, prof. nadzw.: „Keukenhoff – najpiękniejszy park Europy” i mgr Tomasz Bralewski: „Kongres Ogrodniczy w Toronto”,

21 marca – dr Agnieszka Krzywińska: „Ogród Herrenhausen w Hanowerze” i „Wystawa florystyczna ESSEN 2002”.

Skierniewice

Skierniewicki Oddział PTNO wspólnie z Zarządem Skierniewickiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego zorganizował w dniu 20 maja 2003 roku sesję terenową w Bolimowskim Parku Krajobrazowym.

Zarząd Oddziału zorganizował 2 spotkania naukowe, na których przedstawiono następujące referaty:

- prof. dr hab. Joanna Nowak: „Parki Kanady”,
- dr Jadwiga Treder „Ogrodnictwo w Kanadzie”.

Szczecin

W 2003 roku zorganizowano dwa posiedzenia (w tym jedno sprawozdawczo-wyborcze) oraz wyjazd studyjny na Międzynarodową Wystawę Ogrodniczą IGA 2003 w dniu 23 maja.

Na spotkaniu Oddziału PTNO, które odbyło się 27 września w Gospodarstwie Sadowniczym „Agrofirmy” w Witkowie, kierownik Gospodarstwa – Adam Kuryło zaprezentował działalność i osiągnięcia firmy. Ponadto przedstawił korzyści i zagrożenia polskiego ogrodnictwa wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele trzech firm w osobach: Krystian Jakubowski reprezentujący Spółkę Syngenta Crop Protection, Stanisław Januszczak – dyrektor d/s handlu WARPLON Sp. z o.o. oraz Józef Herbatowski – dyrektor hurtowni środków ochrony roślin w Baczyńcu, który zapoznał uczestników spotkania z aktualnymi programami ochrony roślin sadowniczych, polecanymi przez wiodących producentów środków chemicznych dla ogrodnictwa.

Warszawa

Zarząd Oddziału Warszawskiego w kwietniu br. zorganizował spotkanie członków i sympatyków Towarzystwa z dr A. Gołosem, radcą Ambasady Holandii, na temat polityki rolnej krajów członkowskich Unii Europejskiej.

W dniu 13 sierpnia odbył się otwarty Dzień Melona w SGGW, zorganizowany z udziałem członków PTNO przez Katedrę Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin. W spotkaniu uczestniczyło 60 osób. Jak co roku, zaprezentowano nowe odmiany melonów i innych gatunków warzyw będące wynikiem prac hodowlanych Katedry.

W dniu 7 września odbył się VII Dzień Otwarty Pola Doświadczalnego Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu SGGW w Wilanowie, zorganizowany z udziałem członków PTNO przez Katedrę Sadownictwa i Przyrodniczych Podstaw Ogrodnictwa. W spotkaniu uczestniczyło ok. 500 osób – pracowników naukowych i producentów ogrodników oraz przedstawiciele firm pracujących na rzecz ogrodnictwa i wydawnictw prasy ogrodniczej. Uczestnicy zwiedzili Pole Doświadczalne, zapoznając się z pracami badawczymi prowadzonymi przez Katedrę. Między innymi zapoznano się z nową chłodnią doświadczalną Wydziału oraz urządzeniem BIBET do mycia, czyszczenia i napełniania wodą opryskiwaczy, wykonanym według norm Unii Europejskiej.

W dniu 26 września odbył się otwarty II Dzień Dyni w SGGW, zorganizowany z udziałem członków PTNO przez Katedrę Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin. W spotkaniu uczestniczyło 40 osób. Podobnie jak w ubiegłym roku, zaprezentowano odmiany dyni i omówiono wyniki prac badawczych nad tym warzywem prowadzonych przez Katedrę.

Sprawozdania z sympozjów i konferencji

X Międzynarodowa Konferencja Szparagowa

Międzynarodowa Konferencja Szparagowa, organizowana corocznie w Nowym Tomyślu przez Katedrę Warzywnictwa Akademii Rolniczej im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu oraz Polski Związek Producentów Szparaga w Poznaniu, odbyła się w tym roku już po raz dziesiąty w dniach 27 - 28 czerwca.

Wzięli w niej udział przedstawiciele 7 krajów europejskich: Niemiec, Włoch, Grecji, Francji i Holandii – zaliczanych do największych producentów szparagów w Europie oraz produkujących ich mniej, jak Austria i Polska. Tematem Konferencji były najważniejsze zmiany w produkcji szparaga w ciągu ostatnich 10 lat.

Profesor Christian Wonneberger z Wyższej Szkoły Ogrodniczej w Osnabrück w Niemczech zwrócił uwagę na znaczne zwiększenie powierzchni uprawy szparaga w jego kraju z prawie 5 tys. ha w 1990 r. do ponad 14 tys. ha w 2002 r. Szparagi stały się w tym kraju warzywem o największej powierzchni uprawy. Obecnie produkuje się ponad 57 tys. ton bielonych wypustek (w 1990 r. 12 tys. ton). Zastosowano wiele nowych rozwiązań technologicznych, takich jak folia do okrywania wałów (około 3/4 upraw jest okrywanych), nowoczesne maszyny do zbiorów i sortowania, linie do pakowania oraz urządzenia do schładzania lodowatą wodą, które można obejrzeć na organizowanych co roku targach w Leese (Dolna Saksonia) lub w Bruchsal (Badenia-Wirtemberg).

Niemcy są również dużym importerem szparagów świeżych (40 tys. ton w 2001 r.) i przetworzonych. Ciekawostką jest Europejskie Muzeum Szparaga, które istnieje w Schrobenhausen w Bawarii od 1985 roku.

Powierzchnia uprawy szparaga w Grecji, według informacji dr Anastasiosa Siomosa z Katedry Ogrodnictwa Uniwersytetu im. Arystotelesa w Salonikach, spadła w ostatnich latach z 7,5 tys. ha w roku 1999 do 5,2 tys. ha w 2002. Aby przyspieszyć zbiory i uzyskać lepszą cenę, wprowadzono nowe rodzaje folii do przykrywania wałów. Wiele zmian dotyczy również traktowania posprzętnego i przygotowania do sprzedaży.

Sytuacja w produkcji szparaga w Austrii została krótko przedstawiona w pracy Josefa Harbicha. Stwierdził on, że nie ma takiej drugiej rośliny jak szparag, u której nastąpiły tak wielkie zmiany w polowej produkcji. Dotyczą one zarówno uprawianych odmian, sposobu sadzenia karp, przykrywania różnymi rodzajami folii oraz traktowania posprzętnego. Powierzchnia uprawy wynosi 350 ha, jednak zbyt szparagów jest coraz trudniejszy z powodu ich importu.

Hans Kalter z firmy Nunhems Zaden BV w Holandii powiedział, że zmiany w produkcji dotyczą między innymi zwiększenia odległości między rzędami (obecnie od 1,65 do 2,5 m), ale jednocześnie zagęszczenia roślin w rzędzie (3 do 5, a nawet 6 na metr bieżący).

Zaleca się również zmniejszenie głębokości sadzenia do 22 cm a nawet 10 cm, ponieważ uważa się, że powoduje to przyspieszenie zbiorów. Okres zbiorów w szparagarniach skraca się do 4-6 lat. Z powodu braku ziemi na zakładanie nowych plantacji w Holandii, wbrew zaleceniom, próbuje się sadzić nowe szparagi na tym samym stanowisku, jednak wtedy uzyskuje się cieńsze wypustki.

Produkcję szparaga we Włoszech omówił dr Agostino Falavigna z Instytutu Badawczego Roślin Warzywnych w Montanaso Lombardo we Włoszech. Wyniosła ona w ubiegłym roku blisko 42 tys. ton (głównie zielone wypustki). W ciągu ostatniego dziesięciolecia wzrosła dwukrotnie powierzchnia upraw pod osłonami (z 0,5 do 1,3 tys. ha), dzięki czemu z krajowej produkcji szparagi są dostarczane na rynek od końca lutego do początku czerwca. Powierzchnia uprawy w polu nie zmieniła się i wynosi około 5 tys. ha. Eksport szparagów w 2001 r. wyniósł 1,3 tys. ton, natomiast import 5,5 tys. ton.

Według Marie-Jose Etienne, koordynatora Związku Producentów Szparaga we Francji, produkcja szparaga w ubiegłym roku wyniosła 23,7 tys. ton. (90% to wypustki bielone), z czego 7 tys. ton zostało wyeksportowane (głównie do Szwajcarii). Szparagi są uprawiane na powierzchni 8 tys. ha, jednak na skutek wysokich kosztów produkcja zmniejsza się, wzrasta natomiast import (18 tys. ton w 2002 r., głównie z Hiszpanii). Zaobserwować można także przyspieszenie produkcji o miesiąc (obecnie 41% zbiorów przypada na kwiecień).

Patrick Aumede, wiceprezes EUROASPER (Europejski Związek Producentów Szparaga), do którego należą cztery kraje (Francja, Hiszpania, Włochy i Niemcy), przedstawił cele powołania tego związku oraz jego zadania.

Produkcja szparaga w Polsce, którą omówił prof. dr hab. M. Knaflewski, wzrosła w ciągu ostatniej dekady z około 2 tys. ton do około 3 tys. ton. Wielkość eksportu szparaga świeżego nie uległa większym zmianom i wynosi według oficjalnych danych około 1,5 tys. ton, z czego 70% eksportujemy do Niemiec, resztę do Holandii, Belgii i innych krajów.

W ubiegłych kilkunastu latach w naszym kraju również można obserwować znaczne zmiany w produkcji szparaga dotyczące odmian, agrotechniki, a przede wszystkim traktowania wypustek po zbiorze (jak najszybsze szokowe chłodzenie w wodzie o temperaturze blisko 0°C, wysoka wilgotność w chłodni, wypustki na eksport posypywane lodem).

Drugiego dnia Konferencji przed Miejskim Domem Kultury w Nowym Tomyślu miał miejsce Festyn Szparagowy, w którym udział wzięło ponad 4 tys. uczestników. Podczas festynu odbył się między innymi koncert Krzysztofa Krawczyka, natomiast Maciej Kuroń częstował zupą szparagową (ponad 1,3 tys. porcji), którą na tę okazję przygotował na rynku w czasie trwania szparagowego święta.

Mgr Anna Zaworska

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Nowe rośliny ozdobne w uprawach gruntowych i pod osłonami”

W dniach 26 - 27 czerwca 2003 r. odbyła się w Olsztynie Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. „Nowe rośliny ozdobne w uprawach gruntowych i pod osłonami”, zorganizowana przez Katedrę Ogrodnictwa Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Uniwersytetu Warmińskiego - Mazurskiego oraz Komitet Nauk Ogródniczych PAN. Wzięło w niej udział 60 osób zajmujących się badaniami z zakresu roślin ozdobnych w ośmiu uczelniach rolniczych (Bydgoszcz, Kraków, Lublin, Olsztyn - UWM, Poznań, Szczecin, Warszawa, Wrocław).

W dwóch sesjach referatowych wystąpili przede wszystkim młodzi pracownicy nauki - prezentując wyniki najnowszych badań prowadzonych w poszczególnych ośrodkach akademickich. Materiały z Konferencji opublikowano w Zeszytach Problemowych Postępów Nauk Rolniczych (nr 491).

W opinii organizatorów Konferencji przyczyniła się do określenia obecnej sytuacji w sektorze roślin ozdobnych oraz poszukiwania nowych rozwiązań. Jeszcze niedawno dział roślin ozdobnych oferował rynkowi skromny potencjał gatunkowy i odmianowy, a obecnie najczęściej nowości. Dzisiejszy rynek ma coraz bogatszy

asortyment roślin ozdobnych. Trzeba się jednak zgodzić, że jest w tym znaczny udział roślin z importu. W miarę zanikania barier celnych i tworzenia jednolitego rynku europejskiego import ten może nadal wzrastać. Przed nauką i praktyką ogrodniczą wyłania się więc ambitne zadanie podjęcia konkurencyjnej produkcji. Na tle krajów zachodnich Polska jest już liczącym się producentem szkółkarskiego materiału ozdobnego. Osiągamy europejski poziom w stosowaniu biotechnologii w rozmnażaniu roślin ozdobnych. Więcej do zrobienia mamy natomiast w hodowli i produkcji kwiatów ciętych uprawianych w gruncie oraz roślin doniczkowych. Chodzi więc o produkty atrakcyjne dla konsumenta krajowego i jednocześnie konkurencyjne dla odbiorcy zagranicznego. Ciekawą częścią Konferencji była sesja w Ogrodzie Dydaktyczno - Doświadczalnym UWM w Olsztynie, gdzie podziwiano kolekcję nowości odmian roślin ozdobnych, kwitnących od wczesnej wiosny do późnej jesieni. Uczestnicy z uznaniem wyrażali się o tak bogatym i wartościowym zbiorze roślin.

Prof. dr hab. Jadwiga Waźbińska

Międzynarodowe Sympozjum „Modele wzrostu roślin i sterowanie jakością w produkcji ogrodniczej”

W dniach od 24 do 28 sierpnia bieżącego roku odbyło się w Poczdamie międzynarodowe Sympozjum na temat „Modele wzrostu roślin i sterowanie jakością w produkcji ogrodniczej”. Sympozjum zostało zorganizowane przez Międzynarodowe Towarzystwo Nauk Ogrodniczych oraz Instytut Warzywnictwa i Roślin Ozdobnych w Grossbeeren w Niemczech. Uczestniczyło w nim 66 osób z 20 krajów.

Na Sympozjum omawiano zagadnienia dotyczące modelowania wzrostu warzyw i roślin ozdobnych jak również inżynierii ogrodniczej. Dla potrzeb produkcji ogrodniczej modele matematyczne rozpoczęto tworzyć już w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku. Mogą być one wykorzystywane do optymalizacji produkcji, edukacji, transferu technologii jak również prognozowania wielkości plonów i ich jakości. Mają także duże znaczenie poznawcze, gdyż porządkują dotychczas zgromadzoną wiedzę oraz wskazują na obszary dotąd słabo poznane. Nowoczesne technologie umożliwiają ich coraz szersze wykorzystanie, między innymi do automatyzacji produkcji ogrodniczej.

W najbliższych latach na rynku powinny się pojawić na przykład inteligentne komputery sterujące nawożeniem na podstawie przeprowadzonych symulacji wzrostu roślin z wykorzystaniem modeli matematycznych. Komputer będzie sam ustalał skład pożywki oraz dobierał potrzebną ilość nawozów, dawkę i częstotliwość nawadniania. Praca ogrodnika ograniczy się tylko do nadzoru i uzupełnienia nawozów w zbiornikach. Nie będzie konieczne podawanie komputerowi ile poszczególnych składników pokarmowych powinno być w pożywce.

Najwięcej prac prezentowanych na Sympozjum dotyczyło modelowania wzrostu i plonowania pomidora uprawianego w szklarniach oraz weryfikacji już opracowanych modeli dla tej rośliny. Przedstawiono między innymi wyniki weryfikacji w warunkach produkcyjnych modeli wzrostu pomidora TOMGRO oraz TOMSIM, a także modele opisujące wybarwienie papryki i pomidorów w uprawie pod osłonami.

Zaprezentowano również dwa modele określające kumulowanie azotanów w sałacie. W obydwóch mode-

lach przyjęto hipotezę, że dla wzrostu sałaty konieczne jest utrzymanie określonego potencjału osmotycznego w roślinie. Przy niskiej intensywności fotosyntezy spowodowanej niedoborem światła, w roślinie jest wytwarzana mała ilość cukrów. W związku z tym roślina dla utrzymania optymalnego potencjału pobiera i kumuluje więcej azotanów. Problem nawożenia azotowego pojawia się w wielu modelach. Niektóre z nich znalazły już zastosowanie w praktyce. Od kilku lat wielu producentów w Wielkiej Brytanii korzysta z systemu wspomagania decyzji, w skład którego wchodzi model opisujący efekt nawożenia azotowego. Obecnie trwają prace nad rozbudową i rozszerzeniem tego systemu na inne kraje w Europie. Ułatwienie dostępu do systemów wspomagania decyzji opartych na modelach matematycznych jest ważnym problemem, nad którym trwają między innymi prace w Japonii. Opracowano tam eksperymentalny system działający w Internecie, który w przyszłości mógłby wykonywać symulację wzrostu różnych roślin uprawnych. System ten może łączyć się z dowolną stacją meteorologiczną na świecie i przeprowadzić symulację wzrostu wykorzystując uzyskane dane.

Wśród modeli opisujących wzrost roślin ozdobnych ważną grupą są modele umożliwiające przeprowadzenie wizualizacji wzrostu rośliny. Modele takie znajdują również zastosowanie w warzywnictwie.

Polskę reprezentowali prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski i dr Włodzimierz Krzesiński z Katedry Warzywnictwa Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, którzy przedstawili model wzrostu i plonowania marchwi. W modelu tym opisano efekt działania na marchew zróżnicowanych warunków klimatycznych zależnych od roku i terminu uprawy.

Na podstawie przedstawionych prac na Sympozjum należy stwierdzić, że w prowadzonych badaniach dąży się do poznania i opisanego przyczyn zróżnicowania wzrostu roślin. Wielkość plonu i jego jakość są więc efektem końcowym wzrostu. W sumie zaprezentowano 26 referatów oraz 26 posterów. Prace z tego Sympozjum będą opublikowane w *Acta Horticulturae*.

Dr Włodzimierz Krzesiński

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Dolistne dokarmianie roślin”

W dniach 16-17 września 2003 roku odbyła się w Akademii Rolniczej w Lublinie Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Dolistne dokarmianie roślin”. Organizatorem Konferencji były: Katedra Roślin Przemysłowych i Leczniczych, Katedra Uprawy i Nawożenia Roślin Ogrodniczych AR oraz Instytut Agrofizyki PAN im. B. Dobrzańskiego.

Konferencja miała na celu prezentację oryginalnych teoretycznych i doświadczalnych badań z zakresu

dolistnego dokarmiania roślin. Jednocześnie należy podkreślić, że ostatnia konferencja na ten temat w Polsce była zorganizowana w IUNG Puławy w 1988 roku.

W Konferencji wzięło udział ponad 100 osób, w tym również przedstawiciele Ośrodków Doradztwa Rolniczego i Producentów Nawozów. Podczas sesji plenarnej wygłoszono dwa referaty wprowadzające:

1. Teoretyczne aspekty dolistnego dokarmiania roślin – Dr hab. Zenia M. Michałojć,

2. Praktyczne aspekty dolistnego dokarmiania roślin – Prof. dr hab. Czesław Szewczuk.

Następnie 4 referaty dotyczące badań nad dolistnym dokarmianiem roślin:

1. Efektywność wykorzystania azotu z mocznika (^{15}N) stosowanego dolistnie lub dogłębowo przez pszenicę ozimą i bobik – Dr Anna Kocoń,

2. Reakcja jabłoni odmiany 'Jonagold' na nawożenie dolistne borem – Dr Paweł Wójcik,

3. Wpływ dolistnego dokarmiania ziemniaka na plon, jego strukturę, zdrowotność i trwałość przechowywalności bulw – Dr hab. Elżbieta Boligłowa,

4. Wpływ Tytanitu na plony i jakość roślin ozdobnych – Dr Wojciech Durlak.

Ponadto Producenci Nawozów (Intermag – Olkusz, ADOB – Poznań) przedstawili możliwości i sposoby wykorzystania swoich produktów w dokarmianiu dolistnym roślin.

Podczas sesji plakatowej przedstawiono 34 oryginalne prace naukowe. Przedstawione referaty i oryginalne prace naukowe, jak również dyskusja nasuwają następujące wnioski pokonferencyjne:

1. Istnieje potrzeba przeprowadzenia badań mających na celu określenie wpływu łącznego stosowania agrochemikaliów z uwzględnieniem kosztów tych zabiegów na:

– wielkość i jakość plonów,

– zmniejszenie ilości środków ochrony roślin,

– skuteczność zwalczania agrofagów.

2. Wskazane są badania nad wpływem stosowanych chelatorów na przyswajalność mikroelementów metalicznych.

3. Wskazano na brak oceny wpływu zróżnicowanych stężeń mocznika na:

– przyswajalność innych składników pokarmowych

oraz substancji czynnych ze środków ochrony roślin, w przypadku ich łącznego stosowania,

– porażenie roślin przez choroby i szkodniki.

4. Zaproponowano potrzebę przeprowadzenia kompleksowych badań nad dolistnym dokarmianiem roślin, zapraszając do współpracy fizjologów, biotechnologów, chemików i biochemików.

Zarówno referaty jak i oryginalne prace naukowe prezentowane na plakatach zostały wydrukowane w 85 numerze *Acta Agrophysica* PAN, 2003 roku, który w całości został poświęcony dolistnemu dokarmianiu roślin.

Uczestnicy wskazali na potrzebę zorganizowania kolejnej konferencji na temat dolistnego dokarmiania roślin. Organizatorzy zapewnili, że dołożą wszelkich starań aby taka konferencja odbyła się w Lublinie w 2005 lub 2007 roku.

Dr hab. Zenia M. Michałojć

Eucarpia Symposium on Fruit Breeding and Genetics

W dniach 1-5 września 2003 roku odbyło się w Angers (Francja) kolejne Sympozjum Eucarpia dotyczące genetyki i hodowli roślin sadowniczych. W Sympozjum wzięło udział 217 uczestników z 35 krajów, w tym 9 osób z Polski. Czterodniowe obrady prowadzone były w 8 sesjach tematycznych: 1. Nowe podejście do hodowli roślin sadowniczych. 2. Osiągnięcia w hodowli odpornościowej. 3. Osiągnięcia w hodowli jakościowej. 4. Genetyczne uwarunkowania architektury drzewa. 5. Kultury *in vitro* i transformacja genetyczna. 6. Utrzymywanie i badania zasobów genowych.

7. Nowe osiągnięcia w hodowli roślin sadowniczych.
8. Badania odmian i podkładek.

Na sesjach zaprezentowano 72 doniesienia, a w sesjach posterowych 131 posterów.

W ramach jednodniowej wycieczki zwiedzany był Instytut INRA w Angers, sady produkcyjne firmy Du Valois oraz sady i szkółki firmy Davodeau – Ligonnere. Materiały z Sympozjum opublikowane zostaną w *Acta Horticulture*.

Dr Tadeusz Jakubowski

Prof. dr hab. Krystyna Elkner

Różaneczniki tolerancyjne na zawartość wapnia w glebie

Ozdobne rośliny wrzosowate, w tym najpiękniejsze wśród nich różaneczniki, mają specyficzne wymagania glebowe. Aby dobrze rosły i obficie co roku kwitły, niezbędny jest bardzo kwaśny lub kwaśny odczyn gleby. Spełnienie tego warunku nie zawsze jest możliwe, dlatego jest on jednym z najważniejszych, utrudniających uprawę i szerokie rozpowszechnienie wspomnianych roślin. Osiągnięcia naukowe, hodowlane i praktyczne ostatnich lat, pozwalają mieć nadzieję na złagodzenie lub może nawet wyeliminowanie konieczności uprawy różaneczników wyłącznie na glebach

o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym, czyli zawierających małe ilości dostępnego dla roślin wapnia.

W Instytucie Hodowli Roślin Ozdobnych w Ahrensburgu w Niemczech wykonano doświadczenia mające na celu określenie tolerancji różaneczników na zawartość wapnia w podłożu. Testowano 180 gatunków i odmian. Podłoże składało się z torfu i przekompostowanych igieł sosnowych w stosunku objętościowym jak 1:1. Dodawano do niego węglan wapnia (CaCO_3) w dawce 1; 5 i 10 g/dm^3 . W podłożu o zawartości wapnia 10 g CaCO_3 w 1 dm^3 179 taksonów obumarło.

Przeżył tylko różanecznik drobnokwiatowy (*R. micranthum* Turcz.). Wyselekcjonowane rośliny tego gatunku wytrzymały dawkę 20 g CaCO₃ w 1 dm³ podłoża i pH 7,1. Rośliny te są cennym materiałem do interspecyficznego krzyżowania w celu wyhodowania różaneczników karłowatych lub drobnolistnych, tolerancyjnych na wapń. Różanecznik drobnokwiatowy jest w Polsce całkowicie zimotrwały.

Różanecznik owłosiony (*R. hirsutum* L.), opisywany w literaturze jako tolerancyjny na wapń, przy dawce 10 g CaCO₃ na 1 dm³ podłoża wprawdzie nie miał na początku objawów chlorozy, ale jego wzrost (siewek) był silnie zahamowany. Siewki tego gatunku rosnące w pojemnikach, w podłożu z 5 lub 10 g CaCO₃ na 1 dm³ wytwarzały nowe korzenie, lecz wkrótce stały się one ciemnobrązowe. Silna chloroza z powodu braku żelaza (Fe) pojawiła się u roślin rosnących w podłożu z 10 g CaCO₃ w 1 dm³ mniej więcej po 10 miesiącach. Tak więc różanecznik owłosiony okazał się tylko lekko tolerancyjny na wapń. Obydwa wymienione gatunki różaneczników nie mogą być stosowane jako podkładka dla taksonów wielkolistnych i wielkokwiatowych. *R. 'Cunningham's White'* jako standardowa podkładka tolerowała dawkę 5 g CaCO₃ na 1 dm³ podłoża (Chaanin 1996).

W Instytucie w Ahrensburgu udało się w końcu spośród siewek siedmiu gatunków i jedenastu mieszańców, wyselekcjonować rośliny tolerancyjne na dużą zawartość wapnia w podłożu i na pH 5,7. Selekcję roślin prowadzono z zastosowaniem kultur *in vitro*, a także na roślinach rosnących w podłożu z dodatkiem CaCO₃ (dawka CaCO₃ w przeliczeniu na 1 ha wynosiła 20,3 ton) i pH 6,9. Uzyskane podkładki, między innymi

R. 10, *R. 16* i *R. 37* wykazywały wysoki stopień adaptacji do niekorzystnych warunków glebowych, w porównaniu z tradycyjnymi podkładkami stosowanymi w szkółkarstwie, np. różanecznik pontyjski, fioletowy (=katawbijski) i *R. 'Cunningham's White'* (Preil i Ebbinghaus 1994). Dodatkowo wyselekcjonowano spośród 1,8 miliona siewek 20 odmian szlachetnych tolerujących obojętny odczyn gleby. W 1997 roku 26 szkótek niemieckich w regionie Oldenburga, określających się jako INKARHO® („Interessengemeinschaft Kalktoleranter Rhododendron-Unterlagen”, co w wolnym tłumaczeniu oznacza „Zrzeszenie producentów podkładek różaneczników tolerancyjnych na wapń”), wprowadziło krzewy tych 20 odmian, szczepionych na tolerancyjnych podkładkach, na rynek europejski na dużą skalę. Dzięki nim, spodziewany jest wzrost sprzedaży różaneczników w rejonach, gdzie poprzednio obecność gleb o odczynie obojętnym uniemożliwiała ich uprawę. Oferowane są szczepione krzewy zróżnicowanej wielkości w pojemnikach o pojemności od 4 do 20 dm³. Cena roślin szczepionych na podkładce tolerującej wapń jest o około 20% wyższa od roślin nie szczepionych. Rośliny szczepione rosną najlepiej w podłożu o pH 5,5 do 7,0, ale tolerują nawet pH 7,8. Rosną one także szybciej, dlatego wymagają intensywniejszego nawożenia. Wchodzą również wcześniej w okres kwitnienia. Przewiduje się, że jeżeli szczepione rośliny zostaną dobrze przyjęte przez klientów, to może się to przyczynić do zmniejszenia zapotrzebowania na torf.

Prof. dr hab. Mieczysław Czekański

Planowane imprezy

- Euroasper IV Kongres Szparagowy, 1-2 marca 2004 r., Bolonia, Włochy
- XI Międzynarodowa Konferencja Szparagowa, 9 marca 2004 r., Nowy Tomyśl
- Zjazd Naukowy „Polskie ogrodnictwo po wstąpieniu do Unii Europejskiej”, 24-26 czerwca 2004 r., Międzyzdroje
- X Międzynarodowe Sympozjum „Timing of field production in vegetable crops”, Bonn, 29 sierpnia 2004 r., Niemcy
- V Międzynarodowe Sympozjum „In vitro culture and horticultural breeding”, 12-17 września 2004 r., Godollo, Węgry
- IX Międzynarodowe Sympozjum „Growing media and hydroponics”, listopad, Almeria, Hiszpania, 2004 r.

Redakcja:

Prof. dr hab. Mieczysław Czekański
Prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski
Dr Elżbieta Kozik (redaktor naczelny)

Adres Redakcji:

Katedra Nawożenia Roślin Ogrodniczych
Akademia Rolnicza w Poznaniu
60-198 Poznań, ul. Zgorzelecka 4
tel. (0-61) 846-6307, tel./fax (0-61) 846-6305